Democratizarea relaţiilor internaţionale. Preocupări constante ale României pentru creşterea rolului O.N.U.

Anamaria POPESCU
Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava
anamarialepcaliuc@yahoo.ca

Abstract: The paper surveys the main phases of the process of democratizing foreign affairs, taking into account Romania's efforts to enhance the UNO's position during the Communist Age. The documents in the archive of the Ministry of Foreign Affairs and Nicolae Ceauşescu's speeches may offer a general view on Romania's involvement in the general peace politics, a type of politics that was mainly fictional and hypocrite, aiming at distracting attention from the economic reality of global arms trade.
Keywords*: Charter of the United Nations, democratization, conflict, peacebuilding, peacemaking.*

Introducere

În cadrul relaţiilor internaţionale, statele nu se situează întotdeauna pe poziţii cooperante. Uneori interacţiunea ansamblului elementelor de bază ce ţin de sistemul politic mondial internaţional poate să creeze stările de tip conflictual de intensităţi şi grade diferite: pornind de la acceptarea mutuală de interese în majoritatea lor şi chiar până la stadiul de promovarea conflictelor de ordin militar, respctiv a declanşării războaielor. În acest sens o cooperare deplină conduce la armonizarea intereselor ţărilor implicate, iar această armonie dintre state trebuie să poată fi înţeleasă ca o continuă legătură ce nu poate să fie tulburată de anumite stări conflictuale.

Iniţial precizăm stările progresive ce pot să evidenţieze degradarea stării de armonie inter-statală: pace durabilă ce presupune păstrarea nivelului stabil de cooperare, chiar dacă ţările sunt conştiente de prezenţa unor conflicte de interese; pace relativ stabilă dar care este realizată prin generarea şi producerea de manifestări violente, însă statele comunicarea dintre state se face doar atât cât este necesar şi în mod oficial; pace caracterizată de instabilitate ce implică apariţia unor tensiuni, ce sunt alimentate de suspiciunile referitoare la intenţia unor state. În anumite situaţii pot izbucni violenţe dar de amploare mică; stare de criză, atunci când există posibilitatea de implicarea confruntărilor armate dintre unităţile divergente, însă sunt de intensitate scăzută, desfăşurându-se în mod ocazional; apariţia războiului ce implică confruntări militare directe între armate.

Aşadar, aceste conflicte pot fi caracterizate de intensităţi diferite; conflictele pot să sporească în intensitate sau pot fi atenuate depinzând de raportul implicat între state, de nivelul de interes manifestat de către ţările combatante pentru a susţine, alimenta sau, din contră, pentru a atenua şi stinge conflictele. Dinamismul caracterizează aceste procese

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

conflictuale iar în cadrul acestora sunt implicaţi atât elemente obiective, dar şi factori subiectivi. Aceştia din urmă se caracterizează prin numeroasele tensiuni ce cresc în amploare în unitatea de timp, prin aprecierea cauzei proprii ca fiind cea corectă, soluţionarea prin adoptarea variantelor extreme radicale, ce implică activităţile militare etc.

După finalizarea celui de-al Doilea Război Mondial, ţara noastră a înregistrat pierderea Basarabiei, dar şi partea nordică a Bucovinei, Insula Şerpilor şi Ţinutul Herei, toate fiind încorporate în cadrul U.R.S.S. şi respectiv al Dobrogei de Sud – teritoriul Cadrilaterului, preluat de statul bulgar.

Totodată, anul 1945 a reprezentat condiţie-prilej de amplificare a anumitor divergenţe între statele ce deja erau considerate superputeri. Toate divergenţele s-au acutizat, iar după o anumită perioadă au căpătat un aspect cronic. Aceste divergenţe practic au determinat declanşarea Războiului Rece, de la nivelul anului 1947 până inclusiv în anul 1991, fiind inclusă aici bineînţeles şi perioada comunistă a statului român. În urma dorinţei tuturor popoarelor din întreaga lume de garantare şi menţinere a păcii, în luna aprilie a anului 1945, în cadrul Conferinţei de la San Francisco, s-a vizat drept principal obiectiv înfăptuirea unei Organizaţii a Naţiunilor Unite (O.N.U.).

Aşadar la data de 26.05.1945 a fost semnată Carta O.N.U. care intră în vigoare pe 24 octombrie 1945. În cadrul acestei organizaţii, a fost vizat scopul suprem de a asigura pacea şi securitatea internaţională prin crearea relaţiilor prieteneşti şi de ce nu chiar cordiale între majoritatea naţiunilor planetei. Cu o covârşitoare semnificaţie a fost realizarea, la nivelul anului 1948, a „Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului" [Curpăn, 2013: 25], de către O.N.U.

Din acel an, O.N.U. a realizat un ansamblu de măsuri pentru a preveniri conflictele violente inter-statale. Prevenirea aceasta era de mult vizată, ea estompând apariţia conflictelor violente, în relaţia cu activităţile de finalizare a aspectelor combatante şi pentru restabilirea păcii în lume, în mod firesc aceasta presupunând, o desfăşurare anterioară a activităţilor militare. Departamentul afacerilor politice a O.N.U. a iniţiat strategii multiple pentru prezervarea stării de pace astfel: DPA Prevention Team, UNDP/DPA Programme on Building National Capacity for Conflict Prevention U.N. Interdepartamental Framework for Coordination on Early Warning and Preventive Action, ş.a.m.d [Curpăn, 2013: 23].

În continuare voi menţiona câteva etape şi aspecte ce ţin de aspectul democratizării relaţiilor internaţionale concomitent cu preocupările României pentru creşterea rolului O.N.U. în perioada comunistă. Sunt prezentate anumite noţiuni fundamentale şi etape definitorii ale acelei perioade, în care preocuparea principală a conducătorilor era de a dezvolta economic statul român concomitent cu păstrarea unor relaţii diplomatice cu marile puteri ale lumii. Totuşi aspectul de naţionalism prefigurat de dorinţa de a păstra o independenţă a statului faţă de alte puteri ale lumii corelat cu dorinţa de a respecta şi prevederi stipulate în Carta ONU au determinat păstrarea unor relaţii cordiale a statului român cu popoarele lumii indiferent că proveneau din elite sau din lumea a treia, iar respectul pentru cetăţean constituia oarecum o prioritate cel puţin pentru un anumit interval de timp.

1.1 Organizarea în RSR a unui seminar privind Drepturile Omului

La data de 04.06.1973, a fost transmisă o notă de propuneri Ministrului Afacerilor Externe George Macovescu referitoare la organizarea în România a unui seminar internaţional în domeniul drepturilor omului.

Din contactele misiunii permanente a R.S. România la New York cu Secretariatul ONU – Divizia drepturilor omului a rezultat că exista posibilitatea organizării la noi în ţară a unui seminar internaţional în domeniul drepturilor omului. Seminarul putea fi unul

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

regional cu invitarea tuturor statelor europene, sau chiar internaţional, cu participarea a 32 de state (4 socialiste, 8 africane, 6 asiatice, 6 latino-americane şi 8 occidentale).

Perioada, precum şi tema seminarului erau lăsate la latitudinea ţării gazdă. Din planul de acţiuni în acest domeniu, nu fuseseră încă stabilite locurile de desfăşurare pentru seminarul din 1974, iar unele state precum Iugoslavia, Pakistan, Trinidad – Tobago şi-au exprimat interesul de a-l găzdui [M.A.E., 5413, 2012: 10].

Ţara noastră a mai găzduit seminarii ONU în domeniul social-umanitar a căror organizare şi desfăşurare s-au bucurat de succes, primind aprecieri unanime. O acţiune majoră de cooperare cu ONU în acelaşi domeniu bineînţeles ar fi constituit-o ţinerea la Bucureşti a Congresului mondial al populaţiei (august 1974).

Organizarea unui seminar cu o temă din domeniul drepturilor omului înscria pe linia continuării sprijinului pe care ţara noastră l-a acordat programului social – umanitar al ONU, constituind totodată o manifestare concretă de participare la activitatea Comisiei ONU pentru drepturile omului din care R.S. România, făcea parte.

De asemenea, organizarea acestei acţiuni în ţara noastră constituia un prilej pentru participanţi să cunoască realizările social-politice ale României precum şi atenţia care se acordă garantării şi respectării drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale. Sarcinile financiare pe care ţara noastră trebuia să le asume pentru organizarea seminarului nu necesita cheltuieli valutare. Partea română a asigurat: localul reuniunii, cu toate accesoriile, inclusiv aparatura pentru traducerea simultană, personalul pentru traducere, stenodactilografiere şi multiplicare, transport intern, rechizite etc. Menţionăm că participarea, cu o durată de două săptămâni, a 50-60 persoane (participanţi, reprezentanţi ai instituţiilor specializate şi personal ONU) a atras venituri valutare considerabile [M.A.E., 5413, 2012: 12].

S-a propus să se transmită la Secretariatul O.N.U. a unei invitaţii oficiale privind organizarea la Bucureşti, în colaborare cu ONU, a acestui seminar în domeniul drepturilor omului, iar tema seminarului să fie „Drepturile omului şi tineretului cu privire specială la dreptul la educaţie". După realizarea unui acord de principiu cu Secretariatul ONU, să se facă propuneri privind organizarea organizarea seminarului (tematica exactă, loc, perioadă, sarcinile ce ar reveni diferitelor instituţii etc.) [M.A.E., 5413, 2012: 13]

1.2 Sesiunea Grupului Ad-hoc ONU privind aspecte sociale ale activităţii ONU

În ziua de 23 iulie 1975, printr-un telex primit de la misiunea Republicii Socialiste România din New York tovarăşului Ştefan Andrei (membru supleant al Comitetului Politic Executiv) s-a distribuit documentul A/10157 datat pe data 22 iulie 1975 intitulat „Necesitatea de a lua în considerare sugestiile orivind revizuirea Cartei ONU".

În paragraful doi al documentului se arăta că la 22 iulie preşedintele Adunării generale a informat secretarul general ca, în urma consultărilor cu preşedinţii grupurilor regionale şi pe baza candidaturilor transmise de aceste grupuri, el a numit următoarele state în Comitetul ad-hoc pentru Carta ONU: Algeria, Argentina, Brazilia, China, Columbia, Congo, Cipru, Cehoslovacia, Ecuador, El Salvador, Finlanda, Franţa, RDG, RFG, Ghana, Grecia, Guiana, India, Indonezia, Iran, Italia, Japonia, Kenya, Liberia, Mexic, Nepal, Nigeria, Noua Zeelandă, Pakistan, Filipine, Polonia, Sierra Leone, Spania, Tunisia, Turcia, URSS, Anglia, SUA, Venezuela, Iugoslavia şi Zambia.

În anul 1980 Ministerul Afacerilor Externe al R.S. România făcea referire la aspectele sociale ale activităţilor ONU din domeniul dezvoltării în cadrul sesiunilor Grupului de lucru ad-hoc ONU. Astfel a fost trimisă către Constantin Flitan, directorul

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

D.R.E.E.O.I., o notă întocmită de Stelian Ilinoiu, funcţionar internaţional român în Departamentul problemelor economice şi sociale internaţionale din Secretariatul ONU.

Prima sesiune a Consiliului Economie şi Social (ECOSOC) din anul 1979 a adoptată, prin consens, o rezoluţie sprijinită de ţara noastră prin care s-a constituit un grup de lucru ad-hoc al ONU pentru examinarea eficienţei activităţilor desfăşurate de Organizaţie în domeniul dezvoltării sociale. Prin rezoluţie s-a solicitat, de asemenea, formularea unor recomandări pentru îmbunătăţirea acţiunilor ONU în acest domeniu, prin prisma prevederilor rezoluţiilor Adunării generale privind unei noi ordini economice internaţionale şi a altor rezoluţii specifice dezvoltării sociale, cum este Declaraţia ONU asupra progresului social şi dezvoltării (rezoluţia 2542 (XXIV) din 1969)[1].

În urma consultărilor efectuate de către preşedintele ECOSOC, ambasadorul H. Scheltema – Olanda, grupul a fost format din participanţi din următoarele 10 ţări: Algeria, Filipine, India, Jamaica, Kenya, Mexic, Olanda, România, URSS, SUA.

Potrivit programului de lucru stabilit, grupul de lucru s-a întâlnit în două sesiuni urmând a prezenta raportul său primei sesiuni a ECOSOC din 1980. În prima sa sesiune, grupul de lucru a stabilit procedurile de lucru şi a început activitatea de aplicare a mandatului primit prin rezoluţia ECOSOC amintită mai sus. Activităţile grupului de lucru erau finanţate din fonduri extra-bugetare ONU. A fost specificat foarte clar aspectul că participantul român trebuie să sprijine o organizare cât mai economicoasă a lucrărilor grupului de lucru (ordine de zi concretă, birou restrâns, două şedinţe pe zi, suprimarea proceselor verbale) pentru a da posibilitatea realizării unor dezbateri de fond, concrete şi pentru elaborarea unor propuneri corespunzătoare. [M.A.E., 241, 2012: 2]

În acest sens participantul român arăta că, ţinând seama de adâncirea crizei economice şi sociale în lume, preocupările ONU (în domeniul populaţiei, al realizării efective a unor drepturi social-economice ale populaţiei, al ocrotirii femeii, al mobilizării populaţiei şi în special a tineretului, la procesul dezvoltării, în realizarea de reforme de structură).

În acelaşi timp se ţinea cont de intensificarea şi orientarea acestor reforme spre finalizare, în conformitate cu obiectivele noii ordini economice internaţionale, a liniilor directoare ale noii strategii pentru dezvoltare şi cu prevederile rezoluţiilor specifice ale Organizaţiei în domeniul dezvoltării sociale.

Participantul român pornind de la poziţia de principiu a ţării noastre şi de la propunerile „grupului celor 77”[2] menţionate mai sus, va propune ca în programele de lucru ale Organizaţiei să se includă cu prioritate, în detrimentul unor preocupări periferice actuale, activităţi în domenii ca: eliminarea foametei şi a subnutriţiei; asigurarea dreptului la muncă şi a angajării depline a forţei de muncă; eliminarea analfabetismului şi dreptul la educaţie; asigurarea condiţiilor pentru sănătate publică; accesul la locuinţe; participarea populaţiei la dezvoltare, etc., şi analizarea acestora în context multi-disciplinar, în conformitate cu rezoluţia Adunării generale privind restructurarea sectoarelor economice şi sociale ale ONU şi în strânsă cooperare cu instituţiile specializate din sistemul Naţiunilor Unite.

---

[1] Declaraţia asupra progresului social şi al dezvoltării, din 11 decembrie 1969, adoptată de AG.ONU, unde, încă de la început se recunoaşte că „pacea internaţională şi securitatea, pe de-o parte şi progresul social şi dezvoltarea economică pe de altă parte, sunt strâns interdependente şi se influenţează una pe cealaltă” (frază din care se observă conexiunea dintre drepturile de solidaritate - în speţă, dreptul la un mediu internaţional sigur şi paşnic, dreptul la pace şi dreptul la dezvoltare).

[2] Grupul 77 a fost înfiinţat în 1964 de cele 77 ţări în curs de dezvoltare care au semnat „Declaraţia unitară a celor 77 ţări”. Prima întâlnire s-a ţinut în Algeria în perioada 10-25 octombrie 1967. G77 (grupul celor 77 de state) este o organizaţie internaţională a Naţiunilor Unite ce cuprinde, din noiembrie 2013, 134 de ţări membre, în mare parte în curs de dezvoltare.

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

O atenţie sporită se acorda şi modului în care problematica socială este abordată, în prezent, de către Adunarea generală a Organizaţiei. Se mergea pe abordarea critică a transferării unor probleme cu caracter preponderent social de la Comisia a III-a la Comisia a II-a a Adunării generale, ultima cu mandat pur economic, cum sunt: mobilizarea femeilor în procesul dezvoltării; sănătatea şi dezvoltarea; Universitatea Păcii; problematica copilului, brain-drain. În acest sens, s-a menţionat şi criticat „golirea" dezbaterilor din Comisia a III-a de conţinutul social real şi „umplerea" lor cu probleme umanitare, periferice şi fără importanţă; cum ar fi organele de anchetă; probleme instituţionale marginale ale drepturilor omului; concepte istorice ca habeas corpus, amparo etc.

Comisia a III-a a Adunării generale trebuia să-şi regăsească mandatul său iniţial de organ social, umanitar şi cultural. S-a subliniat că recenta iniţiativă a României privind dreptul la educaţie avea rolul să contribuie la întărirea şi îndeplinirea mandatului Comisiei a III-a.

În afara sugestiilor şi propunerilor menţionate în notă, participantul român urma să sugereze raţionalizarea activităţilor, menţinerea unui aparat administrativ dimensionat în mod rezonabil, includerea în planurile de muncă ale diverselor sectoare a recomandărilor grupurilor de lucru, colaborarea mai strânsă a Departamentului afacerilor economice şi sociale cu Centrul ONU pentru dezarmare. În activitatea acestuia din urmă, în sfera implicaţiilor economice şi sociale ale dezarmării, sarcinile ce revin Departamentului pentru informare publică pentru disiminarea preocupărilor şi rezultatelor Organizaţiei în domeniul dezvoltării sociale [M.A.E., 241, 2012: 6].

Participantul român întreţinea raporturi de lucru strânse cu participanţii din ţările „Grupului celor 77", cu participantul sovietic, precum şi cu ceilalţi membrii ai grupului.

El va informa operativ asupra principalelor aspecte ale activităţii grupului.

1.3 Sesiunea Comisiei ONU pentru condiţia femeii

La data de 21.02.1980 Gheorghe Dolbu a expediat telegrama în care se menţiona că a fost aprobată participarea ţării noastre, în calitate de observator, la cea de-a XXVIII-a sesiune a Comisiei pentru condiţia femeii, care urma să se desfăşoare la Viena în perioada 25 februarie – 4 martie 1980.

Pe toată durata sesiunii, lucrările s-au desfăşurat într-o notă de tensiune şi confruntare între delegaţiile unor ţări occidentale (SUA, Anglia, RFG, etc.) şi ţări în curs de dezvoltare (Senegal, Lesoto, Trinidad-Tobago etc.) şi delegaţiile URSS, Bulgariei, Cehoslovaciei, Cubei şi RDG, pe de alta, peste jumătate din timpul afectat comisiei a fost irosit în confruntări, aşa zis „procedurale", dar cu substanţă politică marcate de zeci de moţiuni de ordine în aproape fiecare şedinţă, prin lipsa de imparţialitate şi modul de conducere a lucrărilor preşedintele comisiei RDG a stimulat acest curs [M.A.E., 2943, 2012: 2].

În contrul disputei s-a aflat iniţiativa unor ţări socialiste vizând elaborarea unui proiect de declaraţie asupra participării femeilor la lupta pentru consolidarea păcii şi securităţii internaţionale, împotriva colonialismului, rasismului şi discriminării rasiale, a agresiunii, a ocupaţiei străine şi a tuturor formelor de dominaţie străină.

Delegaţiile occidentale şi din ţări în curs de dezvoltare au blocat dezbaterea chestiunii în comisie, determinând crearea unui grup de lucru în componenţă limitatăşi închis, al cărui raport a fost supus în finalul sesiunii. În disputele procedurale, delegaţii din Africa, Asia şi America Latină au insistat asupra faptului că femeile din ţările respective să fie lăsate să-şi prezinte singure cererile lor. În convorbiri, numeroase delegaţii occidentale şi din lumea a treia au contestat deschis „autoritatea morală" a URSS, îndeosebi după criza din Afganistan, să propună iniţiative privind lupta împotriva" ocupaţiei străine şi a tuturor

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

formelor de dominaţie" [M.A.E., 2943, 2012: 3] toate ţările membre în toate comisiile şi subcomisiile [M.A.E., 2943, 2012: 6].

Funcţia de secretar general al organizaţiei a revenit Algeriei şi ca urmare sediul a rămas tot la Alger.

Au fost stabilite 5 funcţii de secretar general adjunct pe zone ale continentului, preşedinta organizaţiei femeilor din Libia ocupând funcţia de secretar general adjunct pentru zona de nord a continentului, funcţie deţinută până la acel moment de Egipt.

În sprijinul organizaţiei femeilor africane, Libia s-a angajat:

- să înfiinţeze la Tripoli un institut pentru pregătirea cadrelor pentru mişcarea de femei de pe continent;
- să asigure o subvenţie anuală de 60.000 dolari SUA organizaţiei femeilor africane;
- să editeze un buletin informativ pentru mişcarea de femei din întreaga Africă;
- să tipărească şi să difuzeze documentele congresului organizaţiilor componente;
- cheltuielile pentru toate aceste acţiuni vor fi suportate de Libia.

În cadrul şedinţei de închidere a congresului delegaţia palestiniană, la sugestia Libiei, a propus excluderea organizaţiei femeilor egiptene din organizaţia femeilor africane s-au cel puţin suspendarea ei, propunere care n-a fost aprobată de congres. În şedinţa de închidere s-a propus ca următorul congres să aibă loc în Angola [M.A.E., 2943, 2012: 9].

1.4 Mascarea în România a zilei internaţionale pentru eliminarea discriminării rasiale

Pe baza recomandărilor Adunării generale a Organizaţiei. Naţiunilor Unite, în fiecare an, la 21 martie, este sărbătorită, de statele membre ale ONU, Ziua internaţională pentru eliminarea discriminării rasiale.

Au fost propuse următoarele:

1. La 20 martie 1982 să se organizeze la Bucureşti, sub auspiciile Asociaţiei Române pentru Naţiunile Unite, Ligii Române de Prietenie cu Popoarele Africii şi Asiei, Asociaţiei Tineretului şi Studenţi lor pentru Naţiunile Unite si Asociaţiei de drept Internaţional şi Relaţii Internaţionale, cu sprijinul Comitetului municipal al PCR Bucureşti, o adunare festivă dedicată sărbătoririi Zilei Internaţionale pentru eliminarea discriminării rasiale [M.A.E., 2074, 2012: 2].

2. Adunarea să aibă loc în sala Institutului Român pentru Relaţii Culturale cu Străinătatea şi să fie prezidată de prof. dr. doc. Alexandru Balaci, preşedintele Asociaţiei Romane pentru Naţiunile Unite.

3. În cadrul adunării, tovarăşul Gheorghe Chivulescu, ministrul justiţiei, să prezinte o expunere cu privire la seminificaţia zilei de 21 martie şi la poziţia consecventă a ţării noastre în problema luptei împotriva rasismului, a discriminării rasiale şi a apartheidului. De asemenea, în cadrul adunării, A.S. Dajani, directorul Centrului de Informare al ONU la Bucureşti, să prezinte mesajul Secretarului general al ONU, cu prilejul Zilei internaţionale pentru eliminarea discriminării rasiale.

4. La adunare să ia parte reprezentanţi ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Justiţiei, Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România, precum şi ai Centrului de Informare al ONU la Bucureşti.

5. Presa, radioul şl televiziunea să evoce în mod corespunzător evenimentul [M.A.E., 2074, 2012: 3].

În mod identic au fost efectuate propuneri şi pentru anul 1983 şi pentru 1984, tot în luna martie.

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

Referindu-ne la apelul comun al României şi Greciei, adresat şefilor de stat ai URSS şi SUA în vederea reluării negocierilor în problema rachetelor cu rază medie de acţiune, Mark Palmer, asistent al secretarului de stat pentru problemele europene au fost declarate următoarele: aderarea lui Papandreu, ca prim-ministru al unei ţări membre a NATO, la acest apel, a stârnit preocupări serioase la departamentul de stat, cât şi în rândurile cercurilor conducătoare de la Washington, dacă poziţia obiectivă a României, ca ţară membră a tratatului de la Varşovia, cu o politică specifică, este în mare măsură înţeleasă şi apreciată pentru caracterul ei obiectiv şi echilibrat, în schimb, nu poate fi deloc acceptată ca obiectivă poziţia lui Papandreu care, printr-un asemenea gest sparge solidaritatea alianţei atlantice. Papandreu s-a abătut astfel de la decizia comună a alianţei atlantice din decembrie 1979 prin care se stabilea că, în cazul eşecului negocierilor cu URSS, NATO va trece la amplasarea de rachete cu rază medie de acţiune încă la sfârşitul anului 1983. Or, Papandreu, situându-se pe această poziţie mediană, exprimată în scrisoarea trimisă la Casa Albă, crează un precedent periculos pentru alianţa atlantică, deoarece nu exclude ca şi o altă ţară din alianţă să procedeze la fel [M.A.E., 2074, 2012: 47].

În cadrul unei discuţii avută cu Norbert Yasharoff, şeful biroului pentru România din cadrul USA pe marginea derulării programului da schimburi româno-americane, acesta a arătat că este mulţumit de felul cum au început schimburile în toate domeniile în anul 1984, partea americana răspunzând favorabil tuturor solicitărilor părţii române şi ale ambasadei (**Anexa nr. 1**).

Un loc important în aceste tratative trebuia să-l aibă oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare şi, îndeosebi, dezarmarea nucleară, măsurile de oprire şi reducere a cheltuielilor militare, renunţarea la orice experienţe nucleare. În cadrul acestor măsuri, ar trebui să se aibă în vedere ca realizarea echilibrului militar între cele două părţi să se facă nu prin sporirea, ci prin reducerea armamentelor, a armelor nucleare la un nivel cât mai scăzut.

Era important să se realizeze un acord privind prevenirea militarizării cosmosului, oprirea oricărei acţiuni de folosire a spaţiului cosmic în scopuri uilitare, o reglementare generală a folosirii cosmosului în scocuri paşnice.

Situaţia gravă creată în Europa impunea ca în cadrul negocierilor să aibă prioritate absolută oprirea atât a amplasării rachetelor nucleare americane cu rază medie de acţiune în unele state vest-europene, cât şi a aplicării contramăsurilor nucleare luate de Uniunea Sovietică şi unele ţări socialiste din Europa în continuare, măsuri care să ducă la eliberarea continentului de orice arme nucleare. Oprirea amplasării rachetelor nucleare americane cu rază medie de acţiune a contramăsurilor nucleare sovietice constituia un element de încredere, ce ar fi creat un climat mai bun pentru desfăşurarea tratativelor şi încheierea lor cu rezultate pozitive.

Ţinând seama de situaţia gravă existentă în Europa la acea vreme, întrucât rachetele cu rază medie de acţiune privesc în primul rând, ţările europene, era necesar ca statele de pe continentul nostru şi, în primul rând, ţările aparţinând celor două pacte militare - N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia - să-şi asume o răspundere mai mare, directă, să participe într-o forma corespunzătoare la soluţionarea problemelor păcii şi, în primul rând, ale dezarmării, ale dezarmării nucleare, să contribuie la realizarea unui acord privind, eliminarea rachetelor nucleare cu rază medie, a tuturor armelor nucleare din Europa şi din lume [M.A.E., 2074, 2012: 58].

România considera ca fiind necesare eforturi susţinute pentru desfăşurarea cu succes a conferinţei de la Stockholm, consacrată încrederii şi dezarmării în Europa. Încheierea cu succes a acestei conferinţe ar fi avut o mare însemnătate pentru destindere şi

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

colaborare pentru întărirea încrederii şi prieteniei între ţările participante. De asemenea, se aprecia că este necesar să se acţioneze cu mai multă hotărâre pentru a se ajunge la un acord corespunzător în cadrul negocierilor de la Viena, pentru reducerea argumentelor şi a efectivelor militare din centrul Europei, ceea ce ar avea un rol important în promovarea unei politici de pace, încredere şi colaborare pe continentul european.

Nicolae Ceauşescu şi-a exprim speranţa că Preşedintele SUA va face totul pentru începerea şi desfăşurarea cu succes a negocierilor, pentru oprirea cursei înarmărilor realizarea dezarmării, pentru asigurarea păcii şi independenţei tuturor popoarelor. Au fost date asigurări că în ceea ce o priveşte, România, ca şi în trecut, va face totul pentru a contribui, împreună cu celelalte state, la înfăptuirea dezarmării şi asigurarea păcii, securităţii şi colaborării internaţionale şi va sprijini orice acţiune îndreptată în această direcţie.

Referitor la perspectivele dezvoltării relaţiilor dintre România şi SUA, s-a afirmat de către Ceauşescu că, intensificând eforturile în spiritul înţelegerilor la care s-a ajuns prin convorbirile purtate, ambele state vor putea extinde şi mai mult schimburile comerciale, cooperarea economică în producţie. În acest sens, un rol important îl are soluţionarea pozitivă a acordării de licenţe, precum şi acordarea pentru România a clauzei naţiunii celei mai favorizate pe o bază permanentă sau cel puţin pe o perioadă de mai mulţi ani, ceea ce ar impulsiona şi ar da labilitate relaţiilor economice [M.A.E., 2074, 2012: 210].

Referitor la telegrama nr. 073380 din partea R.S. România către Washington adresată la data de 13.04.1984 au fost specificate următoarele:

1. Partea americană a propus organizarea în cursul anului 1984 a unui colocviu româno-american pe tema: securitatea internaţională şi independenţa naţională, în cadrul căruia o înaltă oficialitate americană urma să se adreseze participanţilor prin intermediul televiziunii prin satelit, urmând ca şeful delegaţiei române să facă, de asemenea, o declaraţie în cadrul emisiunii respective.

2. S-a stabilit în principiu ca lucrările colocviului să aibă loc în perioada 17-22 aprilie 1984 şi ca delegaţia română să fie condusă de adjunctul ministrului Gheorghe Dolgu. Nu s-a dat un răspuns definitiv părţii americane în privinţa perioadei şi nici în legătură cu acceptarea de către partea română a efectuării transmisiunii prin satelit.

3. Nu s-a agreat ideea efectuării transmiterii prin satelit.

4. În această situaţie s-a hotărât să se comunice părţii americane că majoritatea membrilor delegaţiei române care trebuiau să participe la colocviu sunt angajaţi în perioada 17-22 aprilie în alte activităţi, care nu erau cunoscute în momentul fixării în principiu a datei colocviului şi în consecinţă s-a propus amânarea acestuia şi nu anularea lui cum a afirmat reprezentantul USIA. S-a subliniat totodată că partea română este dispusă să analizeze posibilitatea ţinerii colocviului respectiv la o dată ulterioară eventual în toamna acelui an [M.A.E., 2074, 2012: 78].

1.5 Aspecte referitoare la Drepturile Omului

Printr-o telegramă expediată de Geneva la data de 25.01.1984 către tov. Gheorghe Dolgu, adjunct al ministrului, tov. ambasador Constantin Flitan şi tov. Diector Gheorghe Bădescu, au fost specificate următoarele aspecte.

În cadrul unor întrevederi avute cu Kurt Herndl, şeful Centrului pentru Drepturile Omului şi Theodor Moller, şeful grupului de comunicaţii de la centrul respectiv, aceştia au mulţumit pentru atenţia cu care autorităţile române competente examinează şi soluţionează cererile pentru reunificarea familiilor adresate centrului. În acelaşi timp, interlocutorii au menţionat că „poziţia constructivă a României în problemele umanitare" urma să fie reflectată corespunzător în documentele de lucru ale sub-comisiei pentru lupta împotriva

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

discriminărilor rasiale şi protecţia minorităţilor, precum şi cele ale comisiei Drepturilor Omului [M.A.E., 2014, 2012: 5].

Pentru a elimina unele dificultăţi în procesul identificării în în evidenţa centrului a persoanelor pentru care autorităţile române au dat aprobare de plecare definitivă din ţară, atât Herndl, cât şi Moller au solicitat ca în răspunsurile pe care le transmitem la centru în legătură cu aceste persoane să se precizeze:

- fie numărul de referinţă şi data notei verbale trimisă de către Centrul pentru Drepturile Omului, notă care însoţea comunicarea;
- fie numele autorului comunicării, persoana la care se referă comunicarea şi data înregistrării acesteia la centrul pentru drepturile omului.

Interlocutorii au menţionat că asemenea precizări le-ar fi foarte utile pentru ca, la rândul lor, să poată răspunde despre soluţionarea comunicărilor autorilor acestora.

Referitor la cea de-a 40-a sesiune a comisiei Drepturilor Omului din perioada 06.02 – 16.03.1984, aceasta urma să fie precedată de reuniuni a patru grupuri de lucru astfel:

În legătură, cu punctul zece de pe ordinea de zi provizorie şi potrivit rezoluţiei 1983/38 a ECOSOC, un grup de lucru urma să examineze aspectele principale privind un proiect de convenţie asupra torturii şi alte pedepse sau tratamente inumane sau sau degradante (**Anexa nr. 2**).

În ceea ce priveşte punctul 12 şi confom rezoluţiei ECOSOC nr. 1983/153, un grup de lucru compus din cinci membri examina „situaţiile speciale" care puteau fi transmise comisiei de către sub-comisia pentru lupta contra măsurilor discriminatorii şi protecţia minorităţilor în virtutea rezoluţiei 1503/XLVIII/ a ECOSOC [M.A.E., 2014, 2012: 7].

Un alt grup lucru cu competenţă limitată aborda problema unei eventuale definitivări a unui proiect de convenţie privind drepturile copilului reprezentând punctul 13 al ordinei de zi.

În sfârşit, cel de-al patrulea grup de lucru, compus din trei membri desemnaţi potrivit art. IX din Convenţia internaţională asupra eliminării şi represiunii crimei de apartheid, examina rapoartele prezentate de statele membre, potrivit art.VII din convenţie.

În legătură cu punctul 11 al ordinei de zi, prin rezoluţia 1983/53, comisia a decis ca la cea de-a 40-a sesiune să înfiinţeze un grup de lucru cu componenţă nelimitată, acesta având mandatul de a urmări şi analiza mijloacele menite să ducă la încurajarea şi respectarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale.

Printre problemele principale înscrise pe ordinea de zi provizorie, menţionăm:

- violarea drepturilor omului în teritoriile arabe ocupate, inclusiv Palestina;
- violarea drepturilor omului în Africa australă, prezentarea şi examinarea raportului grupului special de experţi;
- aplicarea Convenţiei internaţionale privind eliminarea şi respingerea crimei de apartheid, punerea în aplicare a programului deceniului pentru lupta contre rasismului şi discriminărilor rasiale;
- examinarea raportului sub-comisiei pentru lupta contra măsurilor discriminatorii şi protecţia minorităţilor, adoptat la cea de-a 36-a sesiune;
- drepturile persoanelor aparţinând unor minorităţi naţionale, etnice, religioase şi lingvistice;
- drepturile omului şi progresul ştiinţei şi tehnicii;
- măsuri care se impuneau a fi luate contra tuturor ideologiilor şi practicilor totalitare, inclusiv nazismul, fascismul şi neofascismul, care sunt bazate pe exclusivism, intoleranţă rasială sau etnică, ură, teroare, încălcare sistematică a

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale sau care au asemenea consecinţe [M.A.E., 2014, 2012: 8].

Concluzii

Liderul României Nicolae Ceauşescu a dezvoltat o reală atitudine obsesivă pentru ideea păstrării păcii mondiale, implicând statul în majoritatea proiectelor internaţionale ce făecau referitoare la aspectul acesta. În anul 1981, la data de 8 mai, concomitent cu aniversarea a celor 60 de ani de când fusese înfiinţat PCR-ul, Nicolae Ceauşescu a menţionat în mod amplu ideile sale, prezentând cu lux de amănunte obiectivele şi principiile fundamentaleale politicii sale externe aplicate.

În cadrul activităţii sale internaţionale, statul român socialist a pus pe întâiul plan posibilitatea de întărire a tuturor relaţiilor colaboratoare cu celelalte state socialiste, şi în special cu proprii vecini. S-a acţionat pentru a depăşi divergenţele şi în scopul întăririi solidarităţii şi unităţii statelor socialiste – ceea ce era o condiţie elementară pentru buna dezvoltare a socialismului în orice stat – pentru a fi afirmat prestigiul şi ideile socialiste în toată lumea, dar şi aspectul politicii de independenţă, pace şi destindere. Era acordată o deosebită atenţie legăturilor cu statele aflate în curs de dezvoltare, aceasta fiind parte a politicilor colaboratoare contra colonialismului şi imperialismului. Au fost dezvoltate relaţii cu state ce nu erau aliniate, cu toate statele mijlocii şi mici. În mod ferm au fost aşezate la baza relaţiilor internaţionale ale ţării noastre principii ale egalităţii depline în drepturi, respect al suveranităţii naţionale şi independenţei, neamestec în treburi interne şi avantaje reciproce, renunţarea la forţe şi ameninţări cu forţa [Ceauseşcu, 1978: 85].

Din acest discurs rostit de dictator, a reieşit propria obsesie faţă de ce numea el „amestec în treburile interne ale altor ţării", fiind cât mai ferm subliniată o distanţare de URSS şi aspecte opozante faţă de orice ingerinţă în aplicarea politicii interne. Referitor la relaţiile cu statele ce erau în curs de dezvoltare, precizăm ideea că una din afacerile cele mai profitabile ale statului Român cu statele sărace din Asia şi Africa paradoxal era, negoţul cu armamente.

Un foarte important segment al populaţiei spre care erau direcţionate propagande pentru menţinerea păcii era tineretul. Fiind consideraţi artizanii principali în dezvoltarea statului pe termen îndelung, tinerii din România din perioada comunistă erau încurajaţi de către chiar N. Ceauşescu „să ia parte nemijlocit la jalonarea căilor de făurire a viitorului, în care sunt chemaţi să trăiască şi să muncească [...] vor să ia parte activă la efortul universal pentru făurirea unei societăţi mai bune şi mai drepte, a unei lumi eliberate de coşmarul războaielor, de asuprire şi exploatare, în care oamenii să trăiască în prietenie şi colaborare" [Ceauseşcu, 1978: 265].

Regimul lui Ceauşescu a punctat rezultate puţine şi insignifiante care să fi fost benefice în cadrul politicii internaţionale duse în păstrarea păcii sub egida sub care se ghida şi ONU. Însă, prin toate tranzacţiile cu armamente ce au fost desfăşurate de România cu o serie de ţări şi totodată cu grupări teroriste, au fost înregistrate semnificative prejudicii idealului de pace umanitar.

Bineînţeles că aceste aspecte au fost observate şi de marile puteri ale lumii şi de ce nu şi de ONU, iar politica duplicitară a fost întotdeauna pusă sub semnul întrebării, dintotdeauna interesele ascunse fiind piedici pentru obţinerea credibilităţii la nivel mondial.

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Lucrări generale:

Ceauşescu, Nicolae, 1978. *Politica internațională a României de pace, prietenie și colaborare internațională cu toate popoarele*, Bucureşti, Editura Politică.

*** 1987. *Contributia României, a Președintelui Nicolae Ceaușescu, la lupta pentru dezarmare și pace*, Bucureşti, Editura Politică.

Curpăn, Vasile Sorin, 2013. *Relații Internaționale,* Iaşi, Editura Studis.

Curpăn, Vasile Sorin, Mitrofan, Emilia, Lechede, Angelica, 2014. *Istoria și teoria Relațiilor Internaționale,* Iaşi, Editura Studis.

Lefever, Ernest, 1957. *Ethics and United States Foreign Policy*, Cleveland, OH: The World Publishing Company.

Popişteanu, Cristian, 1989. (coordonator) *Independență, nealiniere, pace-momente și semnificații ale unei mișcări istorice a secolului XX*, Bucureşti, Editura Politică.

Arhivele Diplomatice Româneşti – Ministerul Afacerilor Externe:

Dosar 5413 referitor la problema 241 din anul 1973 ONU/CES – Organizarea în R.S. România a unui Seminar privind drepturile omului (data începerii 21.02.1973 – data încheierii 28.11.1973) – Document clasificat HG nr. 1201/4.12.2012.

Dosar referitor la problema 241 din anul 1980 ONU/CES – Sesiunile Grupului de lucru ad-hoc ONU privind aspectele sociale ale activităţilor ONU din domeniul dezvoltării (data începerii 24.12.1979 – data încheierii 02.06.1980) – Document clasificat HG nr. 1201/4.12.2012.

Dosar 2943 referitor la problema 241 din anul 1981 ONU/CES – Sesiunea Comisiei ONU pentru condiția femeii Viena – 25.02.1980 - 04.03.1980 (data începerii 21.02.1980 – data încheierii 24.03.1983) - Document clasificat HG nr. 1201/4.12.2012.

Dosar 2074 referitor la problema 241 – Marcarea în România a Zilei Internaţionale pentru eliminarea discriminării rasiale – Document nesecret, perioada 1982-1984.

Dosar 2014 referitor la problema 241 din anul 1984 ONU/CES – Drepturile Omului – Document clasificat HG nr. 1201/4.12.2012.

Dosar 1682 referitor la problema 241 din anul 1985 ONU/CES – Iniţiativa României la ONU privind buna vecinătate – Document clasificat HG nr. 1201/4.12.2012.

Anexa nr. 1.

Agenţia de Informaţii a Statelor Unite (USIA)

A existat între 1953 şi 1999, a fost o agenţie a Statelor Unite dedicată diplomaţiei publice. În 1999, funcţiile de radiodifuziune ale USIA au fost mutate în noul Consiliu al guvernatorilor de radiodifuziune, iar funcţiile sale de schimb şi non-radiodifuziune au fost date noului secretar de stat pentru diplomaţie publică şi afaceri publice din cadrul Departamentului de Stat al SUA. Agenţia a fost cunoscută anterior în străinătate ca Serviciul de Informaţii al Statelor Unite (USIS).

Preşedintele Dwight D. Eisenhower a înfiinţat Agenţia de Informaţii a Statelor Unite în 1953. Misiunea USIA a fost „să înţeleagă, să informeze şi să influenţeze publicul străin în promovarea interesului naţional şi să extindă dialogul dintre americani şi instituţiile din S.U.A. şi omologii lor din străinătate" [USIA. August 1999, recuperat în noiembrie 24, 2008]. Agenţia de Informaţii a Statelor Unite (USIA) a fost înfiinţată „pentru a raţionaliza programele de informare de peste mări ale guvernului S.U.A. şi a le face mai eficiente".[3] Agenţia de Informaţii a Statelor Unite a fost cea mai mare organizaţie de relaţii publice cu drepturi depline din lume, cheltuind peste 2

[3] Reorganizarea după Planul Nr. 8, anul 1953.

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)

miliarde de dolari pe an pentru a sublinia punctul de vedere al Americii, diminuând în acelaşi timp partea sovietică prin aproximativ 150 de ţări diferite.

Scopurile sale au fost:

- Să explice şi să susţină politicile SUA în termeni care sunt credibili şi importanţi în culturile străine.
- Să ofere informaţii despre politicile oficiale ale Statelor Unite şi despre oamenii, valorile şi instituţiile care influenţează aceste politici.
- Să aducă beneficiile angajamentului internaţional cetăţenilor şi instituţiilor americane, ajutându-i să-şi construiască relaţii de lungă durată pe termen lung cu omologii lor din străinătate.
- Să consilieze preşedintele şi factorii de decizie guvernamentali din SUA cu privire la modalităţile prin care atitudinile străine vor avea o influenţă directă asupra eficacităţii politicilor din S.U.A. [Lefever, 1957: 67].

Anexa nr. 2

Consiliul Economic şi Social (ECOSOC) al Organizaţiei Naţiunilor Unite

Reprezintă un grup de ţări membre ale ONU, membre ale Adunării Generale care promovează cooperarea şi dezvoltarea economică şi socială internaţională. ECOSOC are 54 de membri, care sunt aleşi de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite pentru un termen de trei ani. Preşedintele este ales pentru un termen de un an dintre puterile mici şi mijlocii reprezentate în ECOSOC.

ECOSOC se întruneşte o dată pe an, în luna iulie pentru o perioadă de patru săptămâni.

Actualul preşedinte al ECOSOC este Ambasadorul Sylvie Lucas din Luxemburg. Preşedintele este ales pentru un termen de un an dintre puterile mici sau mijlocii reprezentate în ECOSOC.

Consiliul are 54 de state membre, care sunt aleşi de către Adunarea Generală a Naţiunilor Unite pentru un cumul de trei ani. Locurile în Consiliului se bazează pe reprezentare geografică, cu paisprezece locuri alocate statelor africane, unsprezece la statele asiatice, şase pentru statele din Europa de Est, la zece la statele din America Latină şi Caraibe, precum şi treisprezece pentru Europa de Vest şi alte state.

Comisii:

- Comisia ONU pentru Dezvoltare Socială;
- Comisia ONU pentru Drepturile Omului;
- Comisia cu privire la stupefiante;
- Comisie de prevenire a criminalităţii şi Justiţia penală;
- Comisiei privind ştiinţa şi tehnologia pentru Dezvoltare;
- Comisiei privind dezvoltarea durabilă;
- Comisiei cu privire la statutul femeilor a ONU;
- Comisia pentru Populaţie şi Dezvoltare;
- Comisia de Statistici a ONU;
- Forumul Pădurilor a ONU.

BDD-A28558 © 2018 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 00:13:55 UTC)